

FRONT

/FOO FIGHTERS

ARÉNA ROCK MA.

ROCKSZTÁROK, HOL VAGYTOK?

A ROCKZENE HALÁLÁRÓL ÉRTEKEZNI PONT OLYAN UNALMAS, MINT AMILYEN SOKAK SZERINT MA-NAPSÁG MAGA A ROCKZENE. A MŰFAJ TÖRTÉNETÉT VÉGIGKÍSÉRTE A VÉSZHARANGKONGATÁS, ÁM AZ A 2010-ES ÉVEKBEN VALÓBAN MINDENNAPOSSÁ VÁLT. ÉS NEM OK NÉLKÜL: A JELENLEGI HELYZE-TET ELNÉZVE NEM IGAZÁN LÁTSZIK, HOGY HONNAN JÖHETNEK ELŐ ÉS KIK LEHETNEK AZOK, AKIK EGYSZER MAJD LEVÁLTJÁK A BEJÁRATOTT SZTÁROKAT ÉS ARÉNÁKAT LESZNEK KÉPESEK MEGTÖLTE-NI EZZEL A ZENÉVEL.

CSADA GERGELY.

A VILÁG VÁLTOZIK, A ZENE CSAK KÖVETI

Kezdjük az elején, de szögezzük le gyorsan, hogy „a rockzene halála” talán még a leghan-gosabban aggódók szerint sem jelenti azt, hogy mostanában ne lennének jó, érdekes, új rockzenekarok, csak éppen nincsenek szem előtt (értsd: milliós tömegek szeme előtt) és nehéz elképzelni, hogy egyszer oda tudnak majd kerülni. Pontosabban szólva a rockzene a kereskedelmi sikeresség és az ebből követ-kező relevancia tekintetében ebben az évtized-ben teljesen kiszorult a popzene legfelsőbb kö-reiből. Ott ma Beyoncé, Kendrick Lamar, Kanye West, Calvin Harris vagy épp Adele trónolnak. Van persze kivétel, de ha jobban megnézzük, ők is csak a szabályt erősítik.

Mindennek persze számtalan oka van, amelyek együttesen még fokozzák is egymás hatását. A rockzenét a kilencvenes években mennybe menesztő zenetévők eljelentéktelenedése, átalakulása, a még a Spotify-érában is fontos mainstream rádiók poposodása, az egykor Amerikában útmutatónak számító college radio-hálózat elszűrkülése vagy épp a popoptimizmus totális győzelme mind lehetséges tényezők (gondoljunk csak bele,

milyen furán hat ma, ha valaki lesajnálja Katy Perry vagy Calvin Harris munkásságát csak azért, mert tömegeket szórakoztatnak). Ja és nem elhanyagolható mértékben ott van az okok között a rockzene eszköztárának teljes kiüresedése is. Mikor volt utoljára számottevő, a mainstreamben is értelmezhető gitározenei trend? Pláne olyan, amelyikben előremutató, friss elemek jelentek meg? Ebben az évtized-ben biztosan nem.

És akkor a többi, inkább esztétikai, filozófiai kérdést épp csak érintsük. Vajon tényleg izgalmasabb, kulturálisan relevánsabb zenét készít ma Beyoncé vagy Kendrick Lamar, mint mondjuk a Cloud Nothings vagy a Japandroids? És ha nem, akkor miért előbbiek a headlinerek, utóbbiak pedig maximum középkategóriás fellépők ugyanazon a fesztiválon? Nem lehet, hogy csak arról van szó, hogy az egyébként is elaprózódó világunkban az egyre elapró-zódó zenei műfajok tengerében a kritikailag és kereskedelmileg egyszerre tarol előadók épphogy öntörvényűen építkeznek, míg a rockzene visszahúzódva fogadja el határai beszűkülését?

Dehogyan, vágnák rá sokan, és igazuk lenne, de közben az esztétikailag izgalmas, érdekes alternatív rockzenekarok közül mostanság egyetlen stadionokat megtöltő, nagy fesztivá-lok headlinereként bevethető előadó sem emel-kedett ki. Egy sem. De még mindent elsőprő, vagy akár csak rövidéletű trendeket generáló hullámról sem igen beszélhetünk.

A WHITE STRIPESTŐL CALVIN HARRISIG

Ez a változás – bizonyos szempontból hanyat-lás – tökéletesen lekövethető a legnagyobb fesztiválok line-upjainak végigbőngészésekor. Nézzük, mit mutatnak az elmúlt tizenöt év tekintetében. A kétezres évek közepén a gigafesztiválok legnagyobbjában, Glastonburyben jellemzően a Radiohead, a White Stripes, a Killers, az Arctic Monkeys, a Coldplay, a Kasabian, a Supergrass vagy a Muse adta a headlinerek derékhadát. Az elmúlt években főfellépő-pozícióban Adele, Pharrell, Florence & The Machine (ez mondjuk elmaradt), Kanye West, Katy Perry, Ed Sheeran és, a Run The Jewels tűnt fel. Kik között is? A Muse, a Coldplay, a Radiohead, a Kasabian között. Főképp tehát sokadszorra visszatérők, régóta pályán lévők ismételnék évek óta, hogy

a Motörhead, a ZZ Top és a Who által képviselt korosztályokat már ne is nagyon említsük. Persze itt sem a minőséggel van a gond, hanem a tendenciával. A bő tíz éve frissnek, aktuálisnak számító rockzenekarok megőrizték akkori pozícióikat, ami önmagában természetes dolog, a popzene öt-hat évtizede alatt mindig voltak, akik öskövületként megmaradtak a reflektorfényben, ám most nincsenek olyanok, akik feltörekvőként kiszorítanánk a többieket. Másrészt meg akik a tíz évvel ezelőtti állapothoz képest új nevek, azok rendre hip-hop-, pop-, esetleg edm-sztárok. A helyzet nagyjából hasonló a többi óriásfesztiválon (Coachella, Roskilde, T In The Park stb.), a cél a lehetőségekhez mérten minél több aktuális gigaszínt és rockmammutot bookolni, melléjük pedig becserkészni sok, még valamennyire relevánsnak számító fiatalabb rockzenekart.

SIKER, PÉNZ, CSILLOGÁS... RELEVANCIA?

Az évtizedek alatt hatalmasra nőtt rockzenekarok köszönik, nagyon jól vannak. Ám ötőlük már aligha lesz újra naprakész a műfaj. A legnagyobb bevételeket generáló turnékat a rockzene gigásza bonyolítják, a **Rolling Stones**, a **Guns N' Roses**, **Roger Waters**, az **AC/DC** vagy épp **Bruce Springsteen** közelmúltbeli koncertsorozatai mind ott vannak a legsikeresebbek között. A hasonlóan évtizedek óta pályán lévő **Red Hot Chili Peppers**, a **U2**, a **Metallica** és az **Iron Maiden** szintén gond nélkül tölt meg világszerte stadionokat. Ezek az előadók azonban már jórészt a nosztalgiára alapoznak, de ha nem, akkor is leginkább csak saját valóságukban léteznek, a műfaj fejlődéséhez elengedhetetlen meglepetés erejét már nem hordozzák.

A leginkább középgenerációnak nevezhető, kilencvenes években befutott sztárok ugyan a fentiekéhez hasonló bevételi mutatókkal nem rendelkeznek, de a **Green Day**, a **Pearl Jam**, a **Blink-182**, a **Marilyn Manson** vagy a **Nine Inch Nails** azért még szintén biztosan hozzák az előre sold-out arénabulikat. Ebből a generá-

cióból került ki és vált surranópályán – leginkább monumentális koncertjei miatt – napjaink talán legnagyobb rockzenekarává a szeptemberben friss, erős lemezzel (*Concrete And Gold*) jelentkező **Foo Fighters**. Persze a Queens Of The Stone Age-hez hasonlóan ők sem véletlenül alkalmaztak mainstream popproducert (Josh Homme-ék Mark Ronsont, a Foos az Adele-lal dolgozó Greg Kurstint). Esetükben érdemes kiemelni az internet népe által imádott Dave Grohl-t és az ő vintage, már-már kihalófélben lévő rocker attitűdjét is, amivel rendre térképen tartja együttesét. És akkor itt zárójelben fel lehet tenni azt a kérdést is, hogy a feltörekvő fiatal bandáknak van-e olyan érdekes frontembere, mint az egykori Nirvana-dobosból lett agyonüthetetlen jófej-sztár? Azt viszont talán még a legelvakultabb rajongóik sem mondanák, hogy ezek a zenekarok fogják kikövezni az utat a rock következő nagy eljövételének. Még az egyébként leginkább aktuálisnak, folyamatosan izgalmasnak tartott **Radiohead** is ide lehetne sorolni, csak hogy ők meg éppen azon ügyködnek már bő tizenöt éve, hogy teljesen maguk mögött hagyják a rockzenei kereteket.

SZABÁLYT ERŐSÍTŐ KIVÉTELEK

Akár hogy is, az utolsó nagy generáció, amelynek képviselői a kétezres évek elején, közepén tűntek fel, még úgy-ahogy tartják magukat a jól bevált keretek között. Ebben a mezőnyben az igazi külön – és szintén friss lemez – **Arcade Fire** építette fel magát a meghatározottabban (ők most vannak abban a fázisban, hogy megpróbálják tömegnövelni táborukat), a **Coldplay** pedig úgy próbál tovább erősödni, hogy felugrott Max Martin gigásiker popproducer trendvonatára. Mostani címlaposunk, a **Queens Of The Stone Age** vagy a hamarosan szintén LP-vel visszatérő **Killers** idei megjelenései még eseményszám-ba mennek, viszont a **Franz Ferdinand**, az **Interpol** vagy épp a tíz éve még simán minden fesztiválon headliner **Kaiser Chiefs** nem tudták beváltani a nagy ígéretet és visszaszorultak az indie-rock terepére. Ahogy annak a hullámnak

/ ARCTIC MONKEYS

leáldozott, úgy ők is szép lassan jelentőségüket veszítették. A többi mai nagyság, a **Kings Of Leon**, a **Muse** vagy a sok meló után a közelükbe nőtt **Kasabian** pedig mintha szépen lassan megkövesednének. Ebből a körből, vagy a némileg fiatalabb generációból már tényleg csak egy-két zenekart lehet felhozni, akikben még látszik némi lendület ahhoz, hogy valami váratlannal rukkoljanak elő és ezzel együtt még több emberhez jussanak el. Ilyen talán a **Foals** vagy a még erősebben rockos megszólalás felé iparkodó **Arctic Monkeys**, de a műfajt ők sem terelik már új pályára.

A náluk is fiatalabbak közül pláne nem nagyon van olyan zenekar, amely meglepte volna, vagy érezhetően meg tudná lépni az arénatöltő státuszhoz szükséges utolsó lépéseket. Vagy ha meg is töltik az arénákat, a zenéjük aligha arénarock. A **Biffy Clyro** még legalább odacsap, de a **Bastille**, az **Imagine Dragons** vagy a **Mumford & Sons** nevével nem az ugrik be elsősre, hogy egy évtized múlva majd ők tartják büszkén magasba a rock fátylóját. Jelentőségben, kulturális relevancia tekintetében sehol sincs ez a névsor a tíz-tizenöt évvel ezelőttiekhez képest. Persze azt még egyszer hangsúlyozni kell, hogy ez nem értékítélet, pusztán arról van szó, hogy az aktuális gigaszínpad között, a mainstreamben, a trenddiktáló playlisteken nem találhatóak rendes rockzenekarok. Viszont a kis- és középkategóriás helyszínek, a klubok tele vannak a rock különböző válfajaival, csak éppen az nem látszik, hogy valaha is sikerülne kitörniük onnan.

Ugyan pillanatnyilag úgy tűnik, hogy a világnak tényleg semmi szüksége még egy újabb nagy rockrevivalra, de soha nem lehet azt mondani, hogy soha – a körforgás a popzenében is örök. A zeneipar alapvetően a körülöttünk lévő világ változásaira reagál, könnyen lehet, hogy a felgyülemelő düh levezetésére hamarosan a rockzene lesz a jó eszköz a legfiatalabbak kezében. Ám ahhoz tényleg csőlátású rockistának kell lenni, hogy valaki azt mondja: a 2010-es évek legadekvátabb kísérőzenéjét a gitár-dob-basszus felállítású rockzenekarok szállítják. ❌

/ KILLERS